Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

Управління інноваціями

Шифр та назва спеціальності
D3 – Менеджмент

Інститут
ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Спеціалізація
–

Кафедра
Менеджменту (204)

Освітня програма
Бізнес-адміністрування,
Менеджмент організацій і адміністрування
Проєктний менеджмент

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова) підготовка

Рівень освіти
Перший (бакалаврський)

Форма навчання
Денна, заочна

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Попов Олександр Євгенійович
Oleksandr.Popov@khpi.edu.ua
Доктор економічних наук, професор

Автор та співавтор понад 180 наукових та методичних публікацій.
Курси: "Ризик-менеджмент", "Управління інноваціями", "Концепції стійкого розвитку"
Детальніше про викладача на сайті кафедри

Загальна інформація

Анотація

Курс розглядає теоретичні засади, принципи та методи управління інноваціями, сутність і класифікацію інновацій, особливості формування та розвитку інноваційної діяльності організацій. Вивчаються сучасні підходи до розроблення та реалізації інноваційних стратегій, організації інноваційних процесів, управління інноваційними проєктами та оцінювання їх ефективності. Формується розуміння механізмів прийняття управлінських рішень у сфері інноваційної діяльності, забезпечення інноваційного розвитку організацій, підвищення їх конкурентоспроможності та адаптивності до змін зовнішнього середовища.

Мета та цілі дисципліни

Основна мета дисципліни - Оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками з питань: формування, розвитку, впровадження елементів інноваційного менеджменту в компанії; обґрунтування доцільності використання інноваційних проектів в рамках діяльності компанії відповідно до стратегії її розвитку; оволодіння методиками оцінки ефективності реалізації інноваційних проектів.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, поточні контрольні роботи, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
СК03. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
СК04. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.
СК08. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
СК16. Здатність виявляти та аналізувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення організаційної діяльності, операційних стратегій та організаційної поведінки.

Результати навчання

ПР04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ПР07. Виявляти навички організаційного проектування.
ПР09. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
ПР18. Виявляти навички ідентифікації та аналізу проблеми організації, прийняття обґрунтованих організаційних рішень, розробки операційних стратегій і організацйної поведінки

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 180 год. (6 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні – 32 год., самостійна робота – 116 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного вивчення дисципліни необхідно мати знання та практичні навички, які підтверджені вступним випробуванням з управління та адміністрування (Наказ МОН №157 від 11.02.2022).

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Інтерактивні лекції з презентаціями, дискусіями, майстер-класами, командною роботою, кейс-орієнтованим навчанням, зворотним зв'язком між учнями, проблемним навчанням.

Програма навчальної дисципліни

Навчальні заняття

Лекції

Теми лекцій	Кількість годин
Тема 1. Сутність та закономірності здійснення процесу інноваційного розвитку. Сутність та закономірності здійснення процесу інноваційного розвитку. Понятійно-категоріальний апарат сфери інноваційного менеджменту.	2
Тема 2. Функціонал інноваційного менеджменту. Функції інноваційного менеджменту. Характеристика інноваційної діяльності за різні рівні мінливості виробничо-технологічної основи та конкурентного середовища діяльності підприємства.	2
Тема 3. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку. Національні системи інноваційного розвитку. Зарубіжний досвід регулювання інноваційної діяльності.	2

Лекція 4. Державне управління, регулювання та планування інноваційного розвитку. Державне управління структурно-інноваційними трансформаціями національної економіки. Методи, інструментарій та очікувані результати здійснення державної підтримки інноваційного розвитку.	2
Тема 5. Структура та складові інноваційного потенціалу підприємства. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт управління. Обґрунтування вибору пріоритетів інноваційного розвитку підприємства	2
Тема 6. Управління інноваційним потенціалом підприємства. Формування механізму управління інноваційним розвитком. Стратегічні компетентності підприємства в інноваційній сфері.	2
Тема 7. Система планування інноваційного розвитку підприємства. Методологія та методи планування господарської діяльності підприємства. Види та типи планування інноваційної діяльності.	2
Тема 8. Стратегічне планування інноваційної діяльності. Формування інноваційної політики підприємства. Розробка товарно-інноваційної політики.	2
Тема 9. Організаційне забезпечення інноваційної діяльності. Організаційні структури інноваційної діяльності. Проєктування організаційної структури інноваційної діяльності.	2
Тема 10. Інтеграційний механізм інноваційного розвитку. Інтеграційно-кооперацийні аспекти організації інноваційної діяльності. Формування ділових мереж інноваційної взаємодії.	2
Тема 11. Мотивація та стимулювання інноваційної діяльності. Етапи мотивації та формування мотиваційного механізму інновацій на підприємстві. Впровадження інноваційної складової в систему мотиваційного забезпечення активізації діяльності персоналу промислового підприємств	2
Тема 12. Забезпечення інноваційної сприйнятливості бізнесу. Сутність, складові та чинники формування інноваційної сприйнятливості підприємницьких організацій. Організаційно-економічні механізми підвищення інноваційної сприйнятливості бізнесу. Оцінка готовності підприємства до сприйняття інновацій.	2
Тема 13. Управлінське забезпечення активізації інноваційного розвитку. Механізм активізації інноваційної діяльності підприємства. Складові організаційно-економічного забезпечення активізації інноваційної діяльності підприємства.	2
Тема 14. Поведінкові аспекти активізації інноваційного розвитку. Механізм економічної поведінки особистості в соціумі, економічній організації, інноваційній діяльності. Передумови оформлення економічного інтересу суб'єкту інноваційної діяльності.	2
Тема 15. Соціокультурне підгрунтя управління інноваціями. Формування інноваційної культури, мотивація персоналу та подолання опору інноваційним змінам. Причини виникнення, характер і форми опору змінам.	2
Тема 16. Управління якістю, часом та ресурсним забезпеченням реалізації інноваційного проєкту. Планування ресурсів, витрат і проєктного бюджету інновацій. Управління якістю інноваційних проєктів.	2
Загальна кількість годин	**32**

Практичні заняття

Теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	Вагові коефіцієнти *a*
Тема 1. Сутність та закономірності здійснення процесу інноваційного розвитку. Ситуаційне завдання. "Зліт та падіння компанії "Нокіа"	2	–
Тема 2. Функціонал інноваційного менеджменту. Ситуаційне завдання " інноваційний вибір компанії Microsoft"	2	–
Тема 3. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку. Особливості національних інноваційних систем країн світу	2	–
Лекція 4. Державне управління, регулювання та планування інноваційного розвитку. Мета й альтернатива її досягнення при розробці державних цільових програм інноваційного розвитку	2	–
Тема 5. Структура та складові інноваційного потенціалу підприємства. Оцінка ринкових передумов прийняття інноваційних рішень	2	–
Тема 6. Управління інноваційним потенціалом підприємства. Оцінка виробничо-технологічних передумов прийняття інноваційних рішень	2	–
Тема 7. Система планування інноваційного розвитку підприємства. Контроль над виконанням персоналом бюджетних планів в системі інтерактивного планування	2	–
Тема 8. Стратегічне планування інноваційної діяльності. Обґрунтування інноваційних рішень за допомогою метода «дерево рішень»	2	–
Тема 9. Організаційне забезпечення інноваційної діяльності. Організаційне забезпечення розробки та реалізації інноваційних проєктів.	2	
Тема 10. Інтеграційний механізм інноваційного розвитку. Розподіл робіт з розробки й реалізації стратегії інноваційної розвитку підприємства	2	
Тема 11. Мотивація та стимулювання інноваційної діяльності. Обґрунтування інноваційних критеріїв оцінювання участі працівників у впровадженні нововведень	2	
Тема 12. Забезпечення інноваційної сприйнятливості бізнесу. Оцінювання та відбір управлінських рішень щодо обмеження ризиків із застосуванням методів експертних оцінок	2	
Тема 13. Управлінське забезпечення активізації інноваційного розвитку.	2	

Базові сценарії вибору цільової стратегії активізації інноваційної діяльності		
Тема 14. Поведінкові аспекти активізації інноваційного розвитку. Визначення основних зацікавлених сторін інноваційного процесу	2	
Тема 15. Соціокультурне підгрунтя управління інноваціями. Оцінка основних каналів комунікацій та ймовірних бар'єрів	2	
Тема 16. Управління якістю, часом та ресурсним забезпеченням реалізації інноваційного проєкту. Розробка базового плану та графіку вартості проєкту. Визначення та вирішення ресурсних конфліктів.	2	
Загальна кількість годин	**32**	$\sum_{i=1}^{n} a_i$

Лабораторні заняття

Самостійна робота

До самостійної роботи відноситься самостійне опрацювання теоретичного матеріалу та виконання індивідуального завдання (за наявності).

Опрацювання теоретичного матеріалу

Теми для самостійного вивчення	Кількість годин
Тема 1. Сутність та закономірності здійснення процесу інноваційного розвитку. Характеристика етапів циклу "наука-техніка виробництво".	5
Тема 2. Функціонал інноваційного менеджменту. Ознаки інноваційного розвитку.	5
Тема 3. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку. Проблеми, виклики, можливості сучасного суспільного розвитку.	5
Лекція 4. Державне управління, регулювання та планування інноваційного розвитку. Державне регулювання економіки в ринкових умовах.	5
Тема 5. Структура та складові інноваційного потенціалу підприємства. Структура науково-інноваційного потенціалу підприємства	5
Тема 6. Управління інноваційним потенціалом підприємства. Складові та рівні формування компетентності підприємства	5
Тема 7. Система планування інноваційного розвитку підприємства. Інструментальне забезпечення планування діяльності підприємства в сфері інновацій	5
Тема 8. Стратегічне планування інноваційної діяльності. Стратегічні альтернативи інноваційного розвитку підприємства	5
Тема 9. Організаційне забезпечення інноваційної діяльності.	5

Характеристика типів організаційних структур управління інноваційною діяльністю підприємств	
Тема 10. Інтеграційний механізм інноваційного розвитку. Класифікація підприємств інноваційної сфери	5
Тема 11. Мотивація та стимулювання інноваційної діяльності. Система показників оцінки сприйнятливості підприємства до провадження інноваційних змін.	5
Тема 12. Забезпечення інноваційної сприйнятливості бізнесу. Методи оцінювання інноваційної сприйнятливості та готовності підприємств до впровадження інновацій.	5
Тема 13. Управлінське забезпечення активізації інноваційного розвитку. Типізація систем організаційно-економічного забезпечення активізації інноваційної діяльності	5
Тема 14. Поведінкові аспекти активізації інноваційного розвитку. Послідовність рефлексивного сприйняття суб'єктом умов актуальної ситуації інноваційного вибору.	5
Тема 15. Соціокультурне підгрунтя управління інноваціями. Реалізація економічних інтересів суб'єктів інноваційної діяльності через рефлексивне відображення умов міжсуб'єктної взаємодії.	5
Тема 16. Управління якістю, часом та ресурсним забезпеченням реалізації інноваційного проєкту. Формування і розвиток проєктної команди.	5
Загальна кількість годин	**80**

Тематика індивідуальних завдань

Реферат передбачає виконання індивідуального звіту, розкривати обрану тематику, демонструвати вміння аналізувати інформацію та оформлювати текстові документи відповідно до мети навчальної дисципліни. Здобувач обирає конкретну тему в межах загальної тематики за погодженням з викладачем. Обсяг звіту: 8–12 сторінок основного тексту. Звіт має бути оформлений відповідно до вимог, наведених у літературному джерелі [2]. Завдання виконується протягом навчальних тижнів і подається на перевірку до екзамену.

Теми індивідуального завдання

Тема 1. Сутність та закономірності здійснення процесу інноваційного розвитку. Класифікаційна система інновацій.
Тема 2. Функціонал інноваційного менеджменту. Види інноваційної діяльності.
Тема 3. Інституціональне забезпечення інноваційного розвитку. Критерії, індикатори й джерела даних щодо інноваційного розвитку
Лекція 4. Державне управління, регулювання та планування інноваційного розвитку. Розробка та реалізація державних цільових програм (ДЦП) інноваційного розвитку
Тема 5. Структура та складові інноваційного потенціалу підприємства. Інноваційний потенціал підприємства: формування та оцінка.
Тема 6. Управління інноваційним потенціалом підприємства. Теорія динамічного розвитку та концепція ключових можливостей підприємства

Тема 7. Система планування інноваційного розвитку підприємства. Класифікація видів планування інноваційної діяльності підприємства
Тема 8. Стратегічне планування інноваційної діяльності. Типи ідеологічної орієнтації в плановій діяльності в сфері інновацій
Тема 9. Організаційне забезпечення інноваційної діяльності. Завдання новаційної групи у проектно-матричній структурі управління інноваційним розвитком
Тема 10. Інтеграційний механізм інноваційного розвитку. Характеристика різних варіантів архітектурної побудови кластерних взаємовідносин в сффері інновацій
Тема 11. Мотивація та стимулювання інноваційної діяльності. Структура матеріальної складової мотиваційного забезпечення активізації економічної поведінки персоналу щодо інновацій
Тема 12. Забезпечення інноваційної сприйнятливості бізнесу. Система показників оцінки сприйнятливості підприємства до провадження інноваційних змін.
Тема 13. Управлінське забезпечення активізації інноваційного розвитку. Оцінка оцінки спрямованості інноваційної стратегії підприємства в сфері активізації інновацій
Тема 14. Поведінкові аспекти активізації інноваційного розвитку. Послідовність рефлексивного наповнення процесу прийняття суб'єктом рішення про участь у інноваційних змінах.
Тема 15. Соціокультурне підгрунтя управління інноваціями. Диференціація типів корпоративної культури за ознакою сприйнятливості до інновацій
Тема 16. Управління якістю, часом та ресурсним забезпеченням реалізації інноваційного проєкту. Контроль виконання інноваційного проєкту..
Загальна кількість годин 36

Неформальна освіта

Здобувач має можливість перезарахувати окремі теми або курс шляхом: проходження професійних курсів чи тренінгів, онлайн-освіти, професійних стажувань, у сфері, що відповідає навчальним цілям дисципліни.
Для зарахування необхідно надати: сертифікат (електронний або друкований) про проходження курсу/стажування, опис програми тренінгу із зазначенням змісту тем, обсягу та тривалості.

Рекомендовані курси, тренінги, стажування

1. Дизайн-мислення для інновацій (Design Thinking for Innovation). Prometheus / Darden School of Business, University of Virginia (США). Безкоштовний онлайн-курс із методів генерування інноваційних ідей, дизайн-мислення, розроблення та тестування інноваційних рішень. Українська мова, 5 тижнів, сертифікат після завершення навчання.
URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/design-thinking-for-innovation
2. Innovation and Creativity Management. RWTH Aachen University / edX (Німеччина). Професійний онлайн-курс з управління інноваціями та креативністю, розроблення інноваційних продуктів і послуг, організації інноваційної діяльності підприємств. URL:
https://www.edx.org/learn/innovation/rwth-aachen-university-innovation-and-creativity-management
3. Innovation Management. Erasmus University Rotterdam / Coursera (Нідерланди). Онлайн-курс із теоретичних засад інноваційного менеджменту, формування інноваційних стратегій, управління ідеями, організації інноваційних процесів та впровадження інноваційних проєктів. Доступ до

матеріалів і сертифікації залежить від обраного формату участі. URL: https://www.coursera.org/learn/innovation-management/

Література, навчальні матеріали та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» СУЯ ХПІ-ВЗЯОД-МР/10.1:2023. https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/43/2024/04/Kodeks-etyky-akademichnyh-vzayemovidnosyn-ta-dobrochesnosti-Natsionalnogo-tehnichnogo-universytetu-Harkivskyj-politehnichnyj-instytut-.pdf
2. Система стандартів з організації навчального процесу. Текстові документи у сфері навчального процесу. Загальні вимоги до виконання. СТЗВО-ХПІ-3.01-2025. https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/metodotdel/wp-content/uploads/sites/28/2025/06/STZVO-HPI-3.01-2025-2.pdf
3. Пермінова С. О. Інноваційний менеджмент : навчальний наочний посібник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. 131 с.
4. Гузенко О. В. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2024. 139 с.
5. Prosci. An Introduction to Change Management: What It Is and Why It Makes a Difference in Your Organization. Fort Collins : Prosci, 2021. 16 p.
6. Sarran P., Clark D., Mendonca K. Change Management Toolkit: Tips, tools, and techniques for leading a successful change initiative. Berkeley, 2015. 51 p.
7. Попов О., Буряк М. Управління організаційними змінами в IT-аутсорсингу: оцінка ризиків та стратегії адаптації для моделей співпраці. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2025. Випуск 54. С.129-136DOI: https://doi.org/10.32782/2413-9971/2025-54-20

Додаткова література:

1. Ващенко О. П. Інноваційний менеджмент у професійній інформаційно-комунікаційній діяльності : навчальний посібник. Київ : ДУІКТ, 2025. 125 с.
2. Гуржій Н. М. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025. 94 с.
3. Попов О. Небаба Н., Ботвінов Р. Корпоративне управління інноваційним розвитком господарського товариства в контексті забезпечення міжнародної конкурентоспроможності бізнесу. Актуальні проблеми економіки. №8 (278). 2024. С.311-320. DOI: https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-278-311-320

Інформаційні ресурси

1. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ). Інформаційні матеріали щодо управління інтелектуальною власністю, трансферу технологій, комерціалізації інновацій та розвитку інноваційної екосистеми України. URL: https://nipo.gov.ua/
2. Український фонд стартапів (Ukrainian Startup Fund). Інформація про державні програми підтримки інноваційного підприємництва, фінансування стартапів, акселераційні програми та розвиток інноваційних бізнес-проєктів. URL: https://usf.com.ua/
3. Європейське інноваційне табло (European Innovation Scoreboard). Інформаційно-аналітична платформа Європейської комісії для порівняльного оцінювання інноваційної діяльності, інноваційного потенціалу та результативності національних інноваційних систем. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en

Система оцінювання

Підсумкова оцінка з освітнього компонента визначається відповідальним лектором за темами, видами занять, тощо у відповідності до силабусу і є інтегральною оцінкою результатів усіх вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка повинна відображати всі оцінки за складовими навчального процесу з урахуванням їх вагових показників k:

Поточний контроль (практичні, семінарські, лабораторні заняття), k_1	Контрольні роботи (за наявності), k_2	Індивідуальне завдання (за наявності), k_3	Підсумковий контроль (для ОК з іспитом), k_4
0,4	0,3	0,2	0,1

Сума коефіцієнтів повинна складати одиницю: $k_1 + k_2 + k_3 + k_4 = 1$. Підбір вагових коефіцієнтів підсумкової оцінки здійснює розробник курсу.
Розрахунок підсумкової оцінки проводиться за формулою:

$$О = П \cdot k_1 + К \cdot k_2 + І \cdot k_3 + Пк \cdot k_4$$

де: *П* – середньозважена середня оцінка за поточний контроль
І – оцінка за виконання індивідуального завдання
К – середньозважена оцінка за контрольні роботи
Пк – оцінка за підсумковий контроль

$$П = \frac{П_1 \cdot a_1 + П_2 \cdot a_2 + \ldots + П_n \cdot a_n}{\sum_{i=1}^{n} a_i}$$

де: a_i - ваговий коефіцієнт за кожне практичне (семінарське) або лабораторне заняття.

$$К = \frac{К_1 \cdot b_1 + К_2 \cdot b_2 + \ldots + К_m \cdot b_m}{\sum_{i=1}^{m} b_i}$$

де: b_i - ваговий коефіцієнт за кожну контрольну роботу.

Поточні оцінки за кожну складову (П, *К*, *І*,…) виставляються за 100-бальною шкалою згідно з положенням «Про критерії та систему оцінювання знань та вмінь і про рейтинг здобувачів вищої освіти» НТУ «ХПІ».

Підсумкова оцінка виставляється відповідно до розрахованої *О* з округленням до найближчого цілого числа в більшу сторону.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/

Погодження

Силабус погоджено	30.08.2025		Завідувач кафедри Наталія ШМАТЬКО
	30.08.2025		Гарант ОП Олена ЛІНЬКОВА